N.º I BARCELONA 1 DE JANER DE 1902 ANY I.er

LA ESQUELLA

PERIÓDICH SUBSTANCIÓS

LITERARI Y CULINARI, AB NINOTS PICANTS

Sortirá cada sovint y 's vendrá per tot arreu á **10 CÉNTIMS**

Direcció y Administració: Entrant á má esquerra la primera travessia. No s' admeten subscripcións perque no acostumém á fer *timos*. Els desafios y bitllets del Banch d' Espanya deuhen enviarse en carta certificada á l' Administració.

INSTITUTO MUSICAL BARCELONA

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

¡HA MORT!

Havent rebut... el primer número del ¡CU-CUT!

R. A. P.

Son pare politich, Joseph Roca y Roca, son padrastre A. Lerroux, (ausent) sos fills C. Gumá y Jeph de despus, sa germana gran *La Campana de Gracia*, els operans pintors Pellicer Montseny, Robert, M. Foix, el ——— de confiansa R. Miró, *primos*, (lectors) y demés familia, pregan á sos nombrosos amichs que la tingan present en sas trenedas oracions.

El Bisbe aixecará l' excomunió á totas aquellas personas que, enpanadits de la lectura de La Esquella, passin á llegir el ¡Cu-cut!

AL LECTOR

Ens veyém obligats á donar esplicacions al públich sobre el nostre periódich, com si en Lerroux en nom d' aquell ens hagués enviat els padrins.

La gestació del nostre periódich es llarga de contar, sembla un part d' elefant, que diu que dura tres anys. Ens haviam reunit uns quants inquisidors, (que diría en *Doys*) pera decretar una mort si senyors, la mort d' un periódich, de *La Esquella de la Torratxa*, un dels principals enemichs que té avuy el catalanisme dintre Catalunya, un d' aquells periódichs que pot dirse que no envelleixen, perqué per ell inutilment han passat trenta anys y li sembla que encara está per allá als temps de la *Gloriosa*.

El concell d' inquisidors, donchs, decretá la mort d' aquet periodich y tractá de buscar la manera de crearne un altre que estés á l' altura dels nostres temps.

Lo primer que necessitavam era un *pagano*, y com que en Leon Pagano de Turin fa temps que marxá d' entre nosaltres, després d' haver estudiat el catalanisme, sortí voluntariament un altre pagano de Sant Martí, que de segur no haurá fet els seus diners fent odas á la patria ni xaradas per *La Esquella*, perque en López no las paga, y la prova es que l' Staramsa ja seria milionari, y va fet un perdis com jo mateix.

Ab diners á discreció y ab una redacció apte com la nostra, ja tenim periódich. En Casellas, en Pol, en Morató, en Folch, en Fuentes y sobre tot en Pons y Massaveu, que ell tot sol es capás d' omplir un llensol, y en Cornet ab llibertat absoluta de manejar l' escombra, ens veyam ab cor de fer un setmanal de broma que ni 'l *Charivary* en sos millors temps.

¿Com se titularà? varém preguntarnos tots, comprenent al ensemps que no més ens mancava 'l nom.

—*La Filoxera*,—digué l' Aguilera ab lo cap plé de sas caborias agrícolas.

—Volen un títul llamatiu y de gresca?—afegí en Casellas.—Poseuli *La Rodassocas*; ja sabeu que feya posar alegres fins als mes sorruts d' aquells bosquerols de s *Sots ferestechs*.

—No!—digué en Cambó—aquet nom podria ofendre la moral d' algun lector; cabalment avuy he tingut carta del Pare Collell donantme un nom pel nostre periódich que li vindrá que ni pintat; me diu que 'l titulém *¡Cu-cut!*

—Cal home, cal—interrompé indignat en Casellas,—aquest home está obcecat; per ventura no sab que hi ha una cansó popular que diu:

¡Cucut!—Cirera.
D' hont vens?—De Roma.
Qué 'n portas?—Corona...

Y está clar, com ell ha anat tantas vegadas á Roma y... porta corona... voldría que 'l titulessim *¡Cu-cut!* Tant se valdria que 'l titulessim *El Pare Collell*. No surt á París *Le Père Peinard?*

—Titulemlo *¡Pif-paf!* digué en Puig y Cadafalch;—se dirá ab el meu istil.

—Y si 'l titulessim *La Lata?*—afegí en Pons y Massaveu.

—*El Batxiller!*—digué en Folch.

—*La Rufolada!*—adjuntá en Morató.

—*Pol-Nort, Polka, Poliuto, Sebas-topol* y... *Pol... avieja*,—digué en Pol;—aquí en tenen tot un rengle... Ab tal que hi siga jo!

—Senyors—digué en Prat de la Riva fent la mitja rialleta—veig que no hi tocan pilota; ¿no 's tracta d' un periódich de broma? donchs es necessari descendir al terreno den *Doys* y atacarlo ab sas propias armas. Ell ens ha donat el nom fet y propagat: se titularà *La Perdiu*.

—*Brau! Brau!*—tots repetirem y quedarem conformes ab l' opinió del mestre.

***

Al endemá ens presentarem al govern civil á demanar el permís pera publicar *La Perdiu*.

—¿Como? *¿La Perdiu?*—ens digué l' oficial.

—Si senyor, *La Perdiz*.

—Pues l' han fotut, ya está concedido.

Ah! alashoras varem compendre que algú ens havia traït y ens havia guanyat per má.

—Titúlelo V. *El Perdigot*, cualquier cosa parecida.

—No senyor, no, el nom de *Perdiu* no pot quedar en terra.

—Pues como vamos á titularlo?

—Ja veurá... *La Perdiu ab Salsa*.

—¡Que me la traigan! digué un escrivent escanyolit que deu fer pochs días que es á la menjadora.

—Home, varem dirli, ¿y 's menjaria una perdiu de paper?

—Aún qué fuesen dos ejemplares.

—Bueno, donchs, ja 'ls hi farém portar, y no tinga cuydado, que aviat n' estará tip, perque dirá unas cosas que 'ls de la seva terra no las poden pahir gaire.

***

Aquí tenen esplicada l' odissea del nostre periodich. No podém dir cóm y quán sortirém. No serém semanaris, perque 'l públich no 's crega que surtím del Seminari, que prou fama en tenim. Tampoch serém quinzenaris, perque encara que 'ns fessin aquella visita, ab aquesta bretolada no hi volém tenir tractes de cap mena, y en quant á sortir mensualment... vaja, que semblaría cosa de donas y nostre periódich será mascle de debó. Mirin tot sovint pels kioscos y quan lo vegin senyal qu' haurá sortit y vostés no serán cegos.

Sols nos falta recomanar al lector que no 's deixi enganyar per aquets imitadors de mala fé que ens han sortit y que de segur ens surtirán *¡Cuidado con las imitaciones!* El periódich que tan fa dalir al públich no es pas *La Perdiu*, ni 'l *¡Cu-cut!* ni *El Pare Collell;* el periódich llegítim es *La Perdiu ab Salsa*, que porta l' escut de Catalunya á la capsalera y la firma del autor al peu de cada treball. Exigéxin aquesta verdadera marca en totas las farmacias y kioscos ben provehits. Son preu es deu céntims, peró si la demanan á la fonda els costará cinch pessetas.

LA EMPRESA.

NOSTRAS PARÓDIAS

FRAGMENTS CLÁSSICHS

Personatjes: *Domenech* y MONTANER *y Raymond* CASELLAS.

—Com vos dich, amich Casellas,
en Robert está fomut;
el que guia ens ha sigut
es ja un manso sense esquellas.
Ja no 'l veurém al Congrés
defentsant nostra vidassa,
la sort, ab lo qu' ara 'ns passa,
'ns ha clavat un revés.
—¿Y vos que 'n sou conegut
sabeu quin mal es aquet?
—Si 'm guardessiu el secret...
—Vos ho juro.
—Está venut!

—¿Qué diheu?
—Una rareza
que molt cara 'ns ha costat,
desde que 'l vot ha donat
á las *Bases de Manresa*.
—Es á dir, donchs, y ho deploro,
qu' en Robert es informal?
—No sigueu tant animal
y parleu ab més decoro.
—Si es que li he fet desfavor
dispenseume, vethoaquí.
—Els de l' *Unió* van ser *qui*
van entabaná al Doctor.
—Si 'm volguessiu esplicá
com ha estat, ho agrahiré.
—Escoltéu, donchs, com va sé.
—Diguéu.
—¡No vaí á badá!
Ja sabeu vos que, afamats
estavam els catalans
sitiant els *moros* bergant
qu' estavan encasillats,
quan nostre senyor Doctor,
un jorn que 'l *patronament*
llegint 'nava recorrent,
va veurhi apuntat un mort.
Y 'ls morts apuntats contava
fins arribá á mils .. y tants,
eran electors *votants*
qu' en Samaranch hi posava.
«¡Per Sant Bartoméu!»—digué
al Gobern—«¡Homes de pega,
jo 'us juro que mouré brega
un cop d'putat seré!»
Van ferse las eleccións
naltres cuatre vam sortí
y un cop en Robert allí
van comensar las rahóns.
«¡Que m' escoltin tots!—diguè—
y allí, prop del *banco azul*,
va dí al Gobern.—¡Gran taul!
—¿Y el Gobern que va dí?
—Re.
—¿Y volen dí que d' aixó
el Gobern no 's va enfadá?
—Tot seguit van comensá
á cridarli—¡l' *Yera bó!*
y trobant ab sas rahóns
qu' en Robert els destarota
van veure qu' era la nota
que duya las discussións.
Endemés, s' ha sapigut
qu' aquell ximple den Romero
es feya...

(Li parla baix á l' orella y en Casellas diu assombrat.)

—¡Qué farolero!
Aixó sempre ho he cregut.
—Y desde allavors ensá
tots els diputats contraris
van mostrarse partidaris
d' un tal Roig y Bergadá.
Ja 'ls hi preniam la *breva*
y tot anava en renou.
quan en Romero diu:—Prou,
Doctor, contesteu sens treva
ma pregunta compromesa
y després ja os ho fareu:
¿Aprobeu ó no aprobeu
las tals *Bases de Manresa*?—
—Noy, quin compromís.
—Ja ho conto.
—¿Y en Robert, qué contestá?
—No ho sé, pero 's va escampá
que 'l pobre 's va quedar tonto.
Ja tens á 'n Robert aquí
aconsellantse ab l' *Unió*,
els uns li deyan que *no*,
altres li deyan que *sí*,
y després de tants trasbals
que no 's podían entendre,
el bon Doctor va compendre
qu' era qüestió d' *animá 'ls*.
Tot lo demés ja se esplica.
las tals *Bases* va aprobá
y hasta el va felicitá
l' *Unió* que per tot se fica.
Mort en Pi, van al enterro
nostres contraris ho aproban,
els carcas ho desaproban
y aquí comensa l' esguerro,
que tenim á n' en Robert
que no sab per 'hont tirá,
mentres podém esclamá:
¡Qui tot ho vol, tot ho perd!

NOVAS BASES

PERA LA CONSTITUCIÓ REGIONAL CATALANA, ACORDADAS PER LA ASSAMBLEA DE DESEQUILIBRATS CELEBRADA Á SANT BOY EL DÍA D' IGNOCENTS DEL ANY PASSAT... PER ALT.

PODER CENTRAL

BASE 1.ª.—Se construhirá un compás (d' espera) de colossals dimensions, pera trassar una circumferencia qu' abarqui tot el perímetre de la Nació Espanyola, y en el punt que marqui 'l centre de dita circumferencia s' hi establirá 'l poder central.

Sas atribucions.—Anirán á cárrech seu:

a.) Las relacions formals ab tots els paissos que n' hi demanin; sempre que aquests no 's propassin.

b.) Cuydarse de casa seva y no ficarse per res en la dels altres.

c.) Mantenir l' integritat de la Patria, y mantenir *á pan y cuchillo* als enemichs de tota classe de traball, coneguts per parássits, vulgarment ganduls.

d.) Liquidació forsosa de tots els deutes que hi haja pendents, aixís com dels nous que pugan contraure las diversas regións pera 'l seu sostenimient.

e.) ¿Eh?... ¡Y encara graciasl

PODER REGIONAL

BASE 2.ª.—En la part dogmática de la constitució regional catalana, s' adoptará 'l criteri més rahonable, quan hagin fet una exposició de cults els homes de més talent de la terra... d' escudellas.

BASE 3.ª.—La llengua... de badella será la única que ab carácter oficial (y ranchero) podrá usarse á Catalunya y en las demés parts del mon.

BASE 4.ª.—Sols els catalans, ja ho sían de naixensa, ja ho sían d' avans de naixer, ó be ho sían ans del part, en el part y després del part. podrán desempenyar á Catalunya... rellotjes, capas, barrets y demés prendas de carácter públich y privat.

BASE 5.ª.—Será suprimida la quinta; y en son defecte Catalunya contribuhirá á la formació del exército permanent de mar y terra, per medi de soldats de plom, y barcos de suro y de paper.

BASE 6.ª.—Catalunya 's cuydará de la encunyació de la moneda, retirant de la *circumvalació* totas las pessas de calderilla nomenadas *perros chicos* y *perros grandes* y fomentant la producció del *hort*, ó sigan els naps y las pelas... de patata.

BASE 7.ª.—Lo poder llegislatiu radicará en las Corts que 's formarán per sufragi de tots els caps de tocino agrupats en classes fundadas en el color y casta del pél de cada rassa.

BASE 8.ª.—Lo poder judicial s' organisará 'l día del judici á las tres de la tarde, si hi ha temps.

BASE 9.ª.—Exercirán lo poder executiu, tres ó cinch, ó set ó nou *altos* funcionaris de la talla d' en Pere Romeu per amunt, y

BASE 10.ª.—La *décima* será la que 'ns presenti 'l sereno al donarnos las bonas festas, y 's deixará en completa llibertat d' acció á tothom pera aceptarla ó rebutjarla.

BECQUERIANAS

Cuando me lo contaron sentí el frío
de una hoja de acero en las entrañas.
¿En Robert li ha donat l' enhorabona
al sortir del Congrés?.. Bé, vaja, alanta!

—

Hoy la Tierra y los cielos me sonrien,
Hoy llega al fondo de mi alma el Sol.
Avuy s' han declarat amichs del Papa,
Avuy crech ab la «Unió».

—

Por una mirada un mundo;
por una sonrisa un cielo...
¿Per un Concert Económich
havéu fet tan terratrémol?

—

—¿Que es poesía?—dices—mientras clavas
en mi pupila tu pupila azul...
Ay, Doys del meu malich; no es pas poesia
els versos qu' escrius tú.

—

Volverán las obscuras golondrinas
de tu balcon los nidos á colgar...
y á llegir tornarém aquellas laias
d' en Roca á Cadaqués, com l' any passat.

—

Como en un libro abierto
leo de tus pupilas en el fondo:
tu no ets catalanista
lo qu' ets tu es un carlí d' aquells més grossos.

—

¿Porque son, niña, tus ojos
verdes como el mar, te quejas?
De més verdas se 'n maduran...
y á buena hora *mangas verdas!*

BIBLIOGRAFIA

DON QUIJOTE DE LA MANCHA, *por D. Miguel Cervantes Saavedra.*—Amb aquest títol acaba de publicarse una novela molt interessant y que ha de cridar poderosament l' atenció de las lletras espanyolas. L' obra entra de plè en el modern moviment literari. Efectivament: en ella hi resplandeixen d' una manera clara las tendencias més novas en el sublim art de concebir y crear Son autor, y no dóna lloch á duptes, és un enamorat de las teorías estéticas que sustenta la flamant escola del novo-idealisme naturalista, per lo cual el felicitem coralment desde las columnas del nostre periódich.

En el *Don Quijote de la Mancha* no sabém que admirar més: si la ga anura de l' estil, ó la realitat simbólica que 's desprén dels personatjes que integran l' obra. En cas tant apurat, preferim admirar las dugas cosas.

Son estil és vigorós, vibrant, plè de llum, odorífich, plasmant, propi d' aquells que, detestant la fraseología enmatllevada y estantissa, fugen dels llochs comuns y rimbombants, cenyintse á la frasse gráfica, insinuant y sugestiva, ben empapada de la veritat que sab sorprendre tot aquell que té qualitats pera l' estudi del natural.

En aquest punt, el senyor Cervantes, no té qui li passi la mà per la cara en la moderna literatura espanyola. Se li podrà objectar que 'l seu modo de veure la *realitat subjectiva* no és del tot original, per recordar, vagament unas vegadas y intensament altres, á diversos autors extrangers, com en Zola, Mirbeau, Tourgeneff, Tolstoi, Gorki, y tres més que en aquest moment no recordo.

Els *puristas*, els acadèmichs y demés genteta que viuhen y moren per una frase, per una coma ben colocada ó per un paréntessis oportú, no veurán am bons ulls l' obra del senyor Cervantes, per quan aquest sembla no fer mica de cas dels preceptes gramaticals y demés menudencias, però riguissen el jove novelista dels *tartufos del buen decir*, y continuhi la seva ruta sense defalliments y amb el mateix coratje. La gramàtica és pels inútils de concepció, pels *eunuchs cadavèrichs* de l' AUBA, pels esperits inferiors y pels donetas, com diu molt bé, nostre company de redacció, en Pompeyus Gener.

Lo que si devem advertirli, al autor de tant apreciable obra, que s' abstingui en lo possible d' usar expressions manosejadas, com per exemple diu en el comensament de l' obra, alló de: *y de cuyo nombre no quiero acordarme*, que ja fa fastich de tant repetit; en un, altra ocasió retreu aquells versos, també passats de moda: *Eso. Inés, ello se alaba, no es menester alaballo*, y aquell altre que diu: *huele, pero no á rosas*, y un sens fi de clixés vells que contrastan notablement am l' originalitat del seu estil personalíssim.

En quant á la trascendencia filosófica social que entranya l' obra, no hi estém del tot conformes, y trobém un xich arriscadas las sevas afirmacions. Això no vol dir que no tingui rahó en moltas cosas, peró si hem d' ésser franchs, creyem que l' autor s' ha deixat portar més per l' imaginació que per la reflexió.

De tots modos, son autor és jove, y per ser aquesta la primera obra que dóna á la llum, no podem ser massa exigents en el punt trascendentalíssim que 'ns ocupa. La finalitat suprema de l' Art, com ja deu saber el senyor Cervantes, per lo que sustentan els pensadors més grans, Carlyle, Emerson, Ruskin, Guyau y Tarrida del Mármol, tendeix poderosament á la consecució de la Justicia. Sols aspirant á aquest ideal, que ha d' ésser l' ideal de tot artista sincer, colaborarem en la gran obra de l' Avenir.

Aquesta és l' opinió que 'ns mereix el llibre, y aquets són els consells que creyem justos indicar en bé del senyor Cervantes, de las lletras patrias y de l' Humanitat en general.

Are sols desitgem de tot cor que 'l llibre siga comprés y comprat pel nostre públich intelectual, á fi de que son autor no 's desanimi en prosseguir el cultiu de la novela moderna, pera la qual ha demostrat possehir moltas y envejables condicions.

***

Aquesta crítica y 'ls mateixos llochs comuns poden servir pera *donar compte* de totas las novelas modernas que vagin sortint. El crítich (!) no ha de fer més que cambiar el títol de l' obra y el nom de son autor.—*Es probado.*

PLATS TRENCATS

En Robert ha dit per últim
que totas las aceptava
menos la seixanta nou...
¡Vés qui li empeta la *base!*

—

El Programa de Manresa
no m' acaba de agradar.
M' hi falta una Sinfonía
y mitj' hora de descans.

—

Aviat vindrá la República,
aviat manarán els meus.
M' en alegro; á veure si ara
s' abaixará l' ayguardent.

—

Sant Jaume, patró d' Espanya,
y Sant Jordi 's van brallar.
Y 'n va sortir brut Sant Jaume
y Sant Jordi enmascarat.

—

Dius—*Viva España!*—y 't pegan
—Visca Catalunya!—y rebs.....
Mes ximple qui s' hi embolica.
Val més callá y no dir rés.

ENTRE *MOSSEGAS*

—Donchs, com te deya, Robarraims, si pujan els catalanistas nosaltres treurém la grossa.
—No comprench...
—Molt senzill; ells diuhen que per quan manin volen tots els empleos pera 'ls cataláns, y com que no hi haurá cap catalá que vulgui ser de la policía, haurán de suprimir el *cuerpo* ¿compréns?

Els verdaders catalanistas

Es ja una cosa vella aixó de que els verdaders pares de una idea, de una obra ó d' un invent, siguin quins menos s' aprofitin de las ventatjas de l' invent, l' obra ó la idea. Stephensón no te cap acció ni obligació del Nort havent inventat la locomotora; Bizet y Zorrilla moriren pobres habent enriquit ab las sevas obras als editors; l' ideador de la sabrosa sopa d' all es qui, després de mort, n' ha tastat menos.

Lo mateix passa ab el catalanisme. Mentres *els inútils* y *els avariés* disputan sobre quina colla representa millor á Catalunya, la *Colla del Arrós* calla.

Y certament que la *Colla del Arrós* es el nucleo que te mes dret á reclamar per ella els títols de verdaders genessiadors de la idea catalanista, únichs practicadors de sas máximas salvadoras y verdaders representants de lo que 'l catalanisme significa, vol y propaga.

El seu títol indica ja amor á la terra. *Societat* BALAGUER; no societat *Salamanca* ó *Badajoz* ó *Torreladones* com ho hagueran titolat uns espanyolistas qualsevols, sino *Societat* BALAGUER, honrant aixís á una important vila catalana que te Sant Cristo y tot.

El pseudonim tampoch pot esser més catalanesch: *Colla del Arrós*, aixís en catalá pera que no hi hagi qui 's puga pensar que 's tracta del *arrós con leche, me quiero casar, etc.*

¿Y el lema del nucleo importantíssim de personatjes que forman aquesta colla tan injustament deixada á recó per *reconsagrats* y *perdigots?* El lema no pot esser mes simpátich: *Catalunya pels catalans;* aixís ho predican y aixís ho practican, ficantse al Ajuntament, á la Diputació Provincial y á tot allá ahont poden, á guanyar per ma á qualsevol castellanot que vulgui fershi els seus.

Catalunya pels catalans. Cada membre de *la colla* que s' enriqueix es *un home de be* y una *persona important* mes que guanya la terra catalana; cada pesseta que 's fa quedá á casa, es una pesseta menos de que s' aprofita l' odios centre: cada duro *que 's fa* es un grá d' arena positiu y sólit que contribuheix més al engrandiment de Catalunya.

Callin, donchs, els somiadors de *La Unió Catalanista* y els impacients de *La Lliga Regionalista.* Aquí no hi ha altres bases que las actas de regidor ó diputat, ni altre propaganda eficás que l' atrapament de las millors gangas, ni altre veritable *Tia Javiera* del catalanisme que LA COLLA DEL ARROS.

LA PREMPSA BARCELONINA

«EL LIBERAL»

Quatre crims esgarrifosos,
una *soirée* aristocrática,
un bombo á la casa Maucci,
un articlet d' en Zozaya,
el retrato d' un senyor
molt conegut de sa casa,
y á totarreu—*la hidalguía*
de la raza catalana...

«LA RENAIXENSA»

Un *parrá* de l' Aldavert
parlant dels acorassats,
un discurs catalanista
llegit á Viladecans,
una indirecta al simpátich
fusellador d' en Rizal
y un clam de: ¡Alabada siga
la Verge de Montserrat!

«LA VEU DE CATALUNYA»

Un insult á n' en Lerroux,
unas absoltas d' en Llanas,
un remitit del vicari
de Sant Pere de Tarrassa,
dos gacetillas pels morts
que du á la primera plana,
y una carta de París
parlant de quatre bandarras,

«LA PUBLICIDAD»

Cada día aquest *diari*
porta, si bé us hi fixéu,
lo mateix que dú «La Veu»...
pró totalment lo contrari.

«EL DILUVIO»

Deu ó dotze grolleradas
en titulars de mitj pam,
un article fiero contra
un pobre municipal,
un traball enciclopédich
del sociólech Marsillach,
cent *pérdidas*, cent *hallazgos*
y pare V. de contar.

«DIARIO DE BARCELONA»

Un suelto d' en Maragall,
un devantal d' en Baró,
una noticia del bisbe,
una *lata* d' en Trullol,
deu esquelas mortuorias,
un *ojo* al gobernador,
una raspallada als richs,
y un tiro als treballadors.

«LA CAMPANA DE GRACIA»

Frares, capellans y monjas
fets al ast continuament,
quatre castanyas al bisbe,
tres piropos al obrer,
un himne á la democracia,
al sufragi y al progrés,
y una oració á la República...
per sempre alabada; amén.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

Descontant la *cabecera*,
qu' encara es d' en Moliné,
la *Maschine Ausburg Fabriken*,
las tintas d' en *Lorilleux*,
la página dels anuncis,
y la impresió y el paper...
de la popular Esquella
avuy ja no 'n queda rés.

«LA TOMASA»

Una bona pantorrilla
y si pot sé una bona anca,
setcents versos d' en Riusech
entre ripis y assonancias,
tres sonets á una vehina,
quatre ninots sense gracia
y un anunci de las *décimas*
pels serenos y escombriayres.

«JOVENTUT»

Una rifada d' en Peyo
sobre qüestións políticas,
un quadret d' en Tintoré,
una neulada d' en Viura,
un esperpento d' en Pena
parlant de 'n *Wagner fondista*
y tot plegat... Uns quants duros
que ab gust va perdenthi el víctima.

«EL TEATRE REGIONAL»

Crónicas d' en Cucurulla,
catalanista avansat;
tres folletins de comedias,
text brillant d' actualitat
y uns dibuixos de primera...
necessitat.

«¡OU-CUT!»

Un ninot del gran Cornet
afanat d' en Xaudaró,
Una crónica seriosa
d' aquell sapientíssim Pol,
quatre *retruecanos* mansos
dels ilustres perdigots,
y una olor de sacristía
que perjudica als pulmóns.

TEATRES

En aquesta secció 'ns proposém donar compte de tots els estrenos d' importancia, pero parlantne d' una manera nova y original. La novetat consistirá en posar á las nostras, críticas un esperit recte y justicier que no 's torsi may. Aixó es ben nou y pensém qu' ha de cridar molt l' atenció del senyor Urrecha de'l Diluvio y del senyor Estany de La Tomasa.

Nosaltres tindrém per una ofensa el rebre saludos, obsequis y *souvenirs* dels artistas, aixís com *pases* y butacas de favor de las empresas ó dels autors, cada vegada que 's celebri un aconteixement teatral. Lo que tots els crítichs acceptan com cosa corrent, nosaltres ho trobem poch sério y preferím pagar la entrada, encara que tinguém d' anar al palco del oncle. Aixó 'ns donará una certa independencia de criteri per alabar ó desalabar las cosas; y d' aquet modo podrém dir qu' aquest es un *burro* y aquell un *animal*, aixís ab totas las lletras, sense ofendre la susceptibilitat de ningú.

Tenim intenció d' empendre una enérgica campanya contra 'ls barrets d' algunas senyoras que s' apoderan de la boca dels escenaris, y contra las sabatas d' alguns senyors que grinyolan al entrar á las plateas.

Aixís mateix volém exterminar á tots aquets mal educats espectadors que s' encostipan y esperan tenir tós durant las escenas culminants d' un' obra, donant probas d' escassa cultura devant dels públichs encostipats del estranger.

Nosaltres en materia artística, tan en el fondo com en la forma, admeterém totas las tendencias, istils y escolas com fá l' Almanach de La Esquella, mentres estigui bé... y qui estigui bé que no 's mogui.

Per afiansar als lectors el nostre criteri de verdadera justicia desd' aquest moment retirém l' amistat á n' en Jordá, á n' en Costa, á n' en Roca y Roca y á n' en Sampere y Miquel. Aixís no 's dirá que nosaltres en els intermedis d' una representació aném á sucá 'ls nostres parers en el plat de las sevas opinions. Ab tot y aixó las amistats de 'n Pomés y de 'n

Bernad Durán las conservarém ab la convicció de que no 'ns han de fer ni nosa ni servey.

Quan vingui la Sarah Bernard, per exemple, no anirém, com fan molts, al quartet á preguntarli:— *Ché tale; come se la passa lei?* ó *Questa sera havete stato molto bene,* perque no 'ns agrada fer papers ridícols davant de las demés nacións. D' aquest modo tampoch tindrém el traball de traduirli la crítica en francés perque la entengui y la publiqui en els prospectes; sino que podrém dirli més francament, si convé,—*Signora mia: Voi siete una estora* ó algun piropo per l' istil

Y finalment, respecte á las obras, la nostra *ratlla* de conducta no 's diferenciará gayre de lo dit, tenint com tenim el propósit de reventar ó ensalsar lo que 'n sigui digne, tot sempre baix las següents condicións que 'ls autors han de tenir molt en compte, *sine qua Tria-non:*

Per dir que l' obra será l' éxit de la temporada. . . . . 100 ptas.
Per dir que ha sigut del agrado del públich. . . . . 50 ptas.
Per dir que l' autor té envejables condicións. . . . . 25 ptas.
Per dir que l' autor ha sortit 6 vegadas á rebre 'ls aplausos. . . . 20 ptas.
Per cada vegada menos de sortir á rebre 'ls aplausos. . . . . 2 ptas. menos
Si l' obra es del empressari. . . . cap diné.

NOTA.—Als autors que 'ns envihin la crítica feta 'ls farém un petit descuento.

Després d' aquesta franca exposició de la nostra crítica imparcial, Lliberal y corresponcencia, creyém inútil dir que s' han acabat las epopeyas dels revisteros de teatres y que ja han fet á tots els célebres Jules Claretie, Joseph Ixart y Perez Jorba.

Obras son amores y no buenas razones que diría aquell empressari del Principal.

El jou dels cataláunichs

D' aquella Catalunya
deixéume que recordi:
al cavayler Sanct Jordi,
á en Jacme y á Rotllant.
Jolívola entonava
llavors d' un tó plascívol,
sota d' un cel festívol,
un jovenívol cant.

Llurs illes l' enjoyaven.
Maylorca, la piadosa;
Sardinia, coratjosa;
perles del mar llatí.
Mes ¡ay del ay! que un día,
ab rabia y escomesa,
de tant gaya altivesa
l' alarb se 'n va gaudí.

La fera ponentada
ab furia de tempesta
l' imperi de sa gesta
d' un buf va arrebassá.
El Monstre (1) ve assolirli
les conques del Pyrene...
Pero... ¡vatúa dene.
ja se 'n penedirá!

(Música del Himne irlandés.)

(1) El monstre aquest es el *Centre:*
Un póp grés que tot es ventre.

SALSA PICANT

Corren rumors de que 'l popular C. Gumá, redactor de *La Campana,* 's decanta visiblement al partit Catalanista. No sabém que hi haurá de cert; lo que si se 'ns ha dit ab insistencia es que 'l festiu escriptor está treballant de ferm en una obra que afavorirá molt á la causa regionalista El treball consisteix en una artística agulla de corbata montada ab or, argent y pedrería, representant *Los últimos momentos de Don Rafael de Casanova.* El grupo resulta molt vistós y molt *Fantástich.*

Aquesta noticia será un *AMarch* desengany per en Lopez que al véure que tothom el desampara, esclamará ab tota la *Bona fé*— *¡Elevat* siga Deu!

Pera la instalació de las oficinas de LA PERDIU .. AB SALSA, ens havíam mirat aquell primer pis de la Rambla de las Flors, cantonada al mercat de Sant Joseph, ó siga la *casa del crimen* y dels anuncis; pero com varem veure qu' al pis de sobre hi havia instalat el *Centre Republicá Federal,* vam desistir de llogarlo, pera evitar que 's formessin malas suposicións de conxorxas entre nosaltres y 'ls d' aquell centre.

Que consti donchs, que nosaltres no estém lligats á cap classe de partit politich.

Som completaments independents.

Y la proba es que 'l motiu principal de no haver llogat aquell motiu, ay, aquell principal, es perque no volém estar á dessota de ningú.

¡Per republicá, y per federal que sigui!

Per escrúpols els empressaris periodistichs de Barcelona.

¿Qué diuhen que no? Escoltin.

Mentres nostra simpática *Veu de Catalunya* publicaba caricaturas den Cornet de *La Esquella,* aquesta, *La Esquella,* admet dibuixos den Robert.

Aora bien; (sense H.) que 'l noy Cornet, xicot de casa bona, siga despreocupat respecte á la política, no es molt... *dallonsas,* y *pásase;* pero ¡en Robert.. *señores!*... ¿Després de lo qu' ha dit al Congrés, ara surt ab aquestas caricaturas en un periódich pornográfich?

La vritat, no fa guerrero
veure unas cosas aixis.

Acabats aquets ultims milers de LA PERDIU AB SALSA, *supliquém* als compradors que no 'n farém cap mes tirada. Esperin el número 2. que sortirá aviat.

Protestém indignats dels rumors que feren corre quatre perdularis, á fi de perjudicarnos, de que formavan part de la nostra Redacció nulitats tont evidents com las den Folch y Torres, Ferrán, Agulló y el célebre Cambó.

Tampoch es cert que 'ns patrocini cap *Club Autonomista* ni cap Comillas; som prous nosaltres vint *solts* per fer un periódich.

Y qui tingui fassi que se la feyna.

El mestre Morera que, com ja deuhan sapiguer, té fixada sa residencia á Madrit, sembla que, apesar dels seus sentiments catalanistas, s' ha centralisat de debó, obrint el camp de sas operacions arrán mateix del *tirano.*

Y 's veu que s' hi explaya be, perque ja ha compost la música pera no se quantas tres óperas.

Y 'l mes bonich es que diu qu' ara está organisant un coro per l' istil del *Catalunya Nova,* del qual ell será 'l director y 's titulará *Castilla la Nueva.*

Segurament que tambe 'ls fará cantar *Els Segadórs* ab lletra y música castellanas.

¡Apaga y vámonos!

Sumari del número 2 de «La Perdiu ab salsa»

Refutacións, contestacións y afirmacións al article que 'ns dedica el *¡Cu-cut!* en son primer número, per *La Empresa*.

Nostres paródias: *El Portero de los Cartujos*, per *Anónim*.

Concurs de pintamonas, per *Un homónomo que fuma ab pipa*.

Felicitacions donantnos la Bonanova varis homes del *dia*, per *sos autors*.

Facturas detalladas del impressor, del grabador y... del Gobernador.

Informació teatral. Carta de don Ramón Franqueza esplicantnos el perqué á Romea s' estrenan tantas obras... de misericordia.

Els homes de *La Veu*... enrego lada y 'ls deliris den Baguñá després d' haver firmat l' escriptura dels vint mil duros

Cantarellas ab salsa y Epígramas ab pebre.

Soluccións al número passat y endevinallas. calaixeras numericas, gelogrifichs polítichs, etc

Correspondencia y *otras muchas cosas que seria prolijo enumerar*.

CORRESPONDENCIA

Son tantas las cartas qu' hem rebut enviantnos y oferintnos colaboració, que en la impossibilitat de contestarlas totas en un plegat, ens veyém obligats á ferho una per una.

Senyors y Senyoras: María Pichot de Gay: No hém pensat encara en nombrar corresponsal del nostre periódich á París; de totas maneras, li agrahim l' ofériment, y pot estar en la completa *persecució* de que sería vosté... ab la qui menos pensaríam.—Angel Guimerá: El trabail que 'ns envía, apart d' alguns defectes propis d' un novici, revela condicions. Estudihi y practiquis que vosté pot arribá á ser alguna cosa.—Francesch Ubach y Vinyeta: Lo mateix li dihém.—Víctor Brossa y Sangerman: Idem de *lienzo*.—Bartomeu Robert: ¿Mesa-ti-cé-fa-lo? ¡Magnifich home! Es una paraula que 's presta á una pila de combinacións: pot ferne una *xarada*, un *intringulis*, un *logogrifo*, un *anagrama*, etc.; pero si 'm vol creure á mi, deixis d' aquestas caborias que á la seva edat no pegan, y sobre tot cuydis més dels malalts.—Joseph Roca y Roca: No 'ns acaba de ferel pes ¡y es estrany, tan gras qu' está! — Ysart Bula: Es coix.—Lluis Domenech: ¿Y per això va demanar la paraula, allá al Congrés? ¡Vamos home, vamos!—Sebastiá Torres: ¡Sebastiá!... ¡Sebastiá!... vosté es l' únich home que no *Vacullá*... ¡ay, ay, ay!...—Odón de Buen: *Cuando los rayos del Sol hieren los petalos de las flores*... ¡psé! ¿que vol que li diga? això de *pétalos* no *sona* gayre be. Escolti ¿que no menja may monjetas vosté?—Cardenal Cassanyas: *Sic transit gloria mundi*... anirá l' endevinalla.—Angeles López de Ayala: ¿Ayala?..-¡A.. ya-la-conech! Vosté es aquella que te *ideyas ateyas*. Donchs si; això ho pot enviar á *La Veu*, qu' es més facil que no li publiquin.—Ignasi Iglesias: Es lo millor que podía fer; tornarse á dedicar á n' els trenca-closcas, com en el els seus bonchs temps. Ja ha vist ben be qu' això dels dramas no dona.—Enrich de Fuentes: ¿Veu? vosté es diferent; ¿vol dir que no li donava més el matar toros que l' escriure novelas?--C. Gumá. Els cantars son tan *elevats* que 's perden de vista. Vosté quan vol ho fa pitjor.--Pol: Uns sí y altres no, ¿sap? alló que diuhen els castellans, *entre Pol y Pol, lechuga*. -Raymond Casellas: Es tant feréstech, que llegintho se 'ns ha posat la pell de gallina, com vosté.--Emili Vilanova: Senyor meu, vosté s' ha equivocat; els *quadros* á can Parés.--Apeles Mestres: Això no son epígramas *ni Cristo que lo fundó*.--Narcis Oller: No tenim intenció de publicar folletí, per lo tant *huelga* la proposició que 'ns fa de publicarli una novela cada setmana. ¿Que s' ha cregut?--Antoni López, editor: No home no; no tractém de ferli la competencia. Per altra part, bastaría la seva colaboració pera tirarnos per portas.

Queda un grapat de moltas cartas pera contestar.

SENSE SUCH

XARADA

La *primera* el rey perdona;
la *segona* á Barcelona;
tersa es la que fa *tres*
y *total* no ha sigut rés.

N. VERDAGUER CALLIS.

—

¡TRENCA CLOSCAS

ALBERT RUSIÑOL
LLUIS DOMENECH
SEBASTIÁ TORRES

Formar ab aquestas tres personas un diputat regionalista que no hi té res que veure, encare que sigui del partit.

RAYMOND CASELLAS.

—

ENDEVINALLA

Abans era un adroguer
y ara soch un diputat,
me van portar al Congrés
y he tornat sense parlar.

E. PRAT DE LA RIVA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona
5 2 7 4 1 6 2—Nom de dona
2 1 2 7 4 8—Animal
3 7 1 2 4—Bestia!
5 4 1 7—Burro!!
3 2 4—Ximple!
7 2—Gracias
1—Bueno

TIBERI ÁVILA.

—

GEROGLIFICH

NOTA
×
D II
ANEL
Q Q T
NOTA
Ben fi
T I T

A. de SICILIA LLANAS.

Imprempta de Francisco Badía, Dr. Dou. 14.—Barcelona.